

Gătitul cu Gaz în România

ÎN CIFRE

4,9 milioane de gospodării din România gătesc cu gaz

55.744

de copii cu simptome de astm asociate gătirii cu gaz în România

€3,5 miliarde cost societal anual pentru gătirea cu gaz în Uniunea Europeană

În România, milioane de oameni savurează mese gătită cu gaz, fără să fie conștienți de poluarea invizibilă a aerului provenind de la plitele și cuptoarele lor pe gaz. Decenii de cercetare arată o corelație între emisiile provenite de la aceste aparate și impactul negativ asupra sănătății, inclusiv astmul și respirația șuierătoare – în special în cazul copiilor.

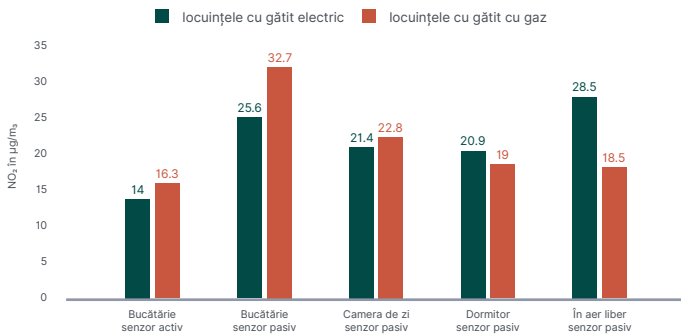
Guvernul României și Uniunea Europeană au oportunitatea și responsabilitatea de a proteja sănătatea publică și mediul înconjurător, facilitând și accelerând tranziția către gătirea electrică, mai curată.

Gospodăriile din România care folosesc gătirea cu gaz depășesc limitele de poluare a aerului

CLASP a efectuat un studiu în șapte țări din Europa, inclusiv în România, comparând poluarea aerului interior în gospodăriile care gătesc cu gaz și cele care folosesc plite și cuptoare electrice.

Studiul a relevat că gospodăriile care gătesc cu gaz au concentrații semnificativ mai mari de dioxid de azot (NO₂) comparativ cu cele care gătesc cu plite electrice. Doar gospodăriile cu gătire pe gaz au depășit valorile limită orientative zilnice și orare ale OMS pentru NO₂, precum și limitele orare ale UE pentru NO₂. Nicio gospodărie cu gătire electrică nu a depășit aceste limite. Nivelurile de poluare ale aerului exterior erau în mod obișnuit mai mari decât nivelurile de emisii găsite în interiorul locuințelor cu gătire electrică, în timp ce locuințele cu gătire pe gaz au înregistrat în medie niveluri mai ridicate de poluare în interior.

CONCENTRAȚII MEDII DE NO₂ ÎN ROMÂNIA

DEPĂȘIRI ALE LIMITELOR DE NO₂ DIN LOCUINȚELE CU GĂTIT CU GAZ ȘI ELECTRIC ÎN ROMÂNIA

Standarde NO ₂	Depășiri pentru locuințele cu gătire cu gaz	Depășiri pentru locuințele cu gătire electrică
Valorile orientative zilnice ale OMS	52%	0%
Valorile orientative orare ale OMS	24%	0%
Limitele orare ale UE	19%*	0%

*Extrapolarea datelor de măsurare pe o perioadă de 13 zile la depășirile anuale

ENERGIE

Țara depinde în mare măsură de sursele de combustibili fosili, iar tranziția către emisii zero până în 2050 necesită o electrificare masivă până în 2050 și finanțare semnificativă (Banca Mondială, 2023). Aceasta este deosebit de relevantă având în vedere că creșterea economică a țării va spori cererea de electricitate, care ar trebui abordată prin măsuri de eficiență energetică. Cu toate acestea, măsurile politice existente se concentrează pe gaz pentru a spori accesul la energie.

MEDIU

România și-a elaborat Planul național integrat pentru energie și schimbări climatice 2021-2030 și s-a angajat să atingă obiectivul UE de emisii nete zero de gaze cu efect de seră până în 2050 și să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu 55% până în 2030 față de nivelurile din 1990. Cu toate acestea, nu a fost pusă în aplicare nicio strategie pentru atingerea acestor obiective, iar dependența masivă a țării de gazul natural, inclusiv pentru gătirea la domiciliu, subminează aceste obiective.

SĂNĂTATE

Programul Național de Control al Poluării Atmosferice a fost adoptat în cele din urmă în țară în conformitate cu cerințele UE. Cu toate acestea, acesta nu reglementează calitatea aerului interior. Trecerea la gătirea electrică poate îmbunătăți calitatea aerului și poate minimiza expunerea la poluanții care cauzează și agravează bolile cardiovasculare și respiratorii.

ATITUDINI ȘI TENDINȚE ALE CONSUMATORILOR

În februarie 2023, CLASP a comandat un sondaj cuprinzător asupra a 1000 de adulți diversificați din punct de vedere demografic din România. Sondajul explorează obiceiurile, preferințele și deschiderea participanților către adoptarea unor metode alternative de gătit. Concluziile demonstrează că există concepții greșite comune despre gătitul cu gaz și electric, însoțite de o lipsă de conștientizare a impactului gătitului cu gaz asupra sănătății.

70%

ar lua în considerare renunțarea la un aparat de gătit pe gaz dacă ar exista consecințe pentru sănătate.

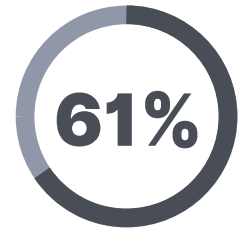
Familiaritatea cu metoda de gătit reprezintă un factor determinant principal în preferințele consumatorilor.

Consumatorii menționează cunoașterea riscurilor pentru sănătate ca un posibil factor determinant pentru a face tranziția către metode de gătit fără gaz.

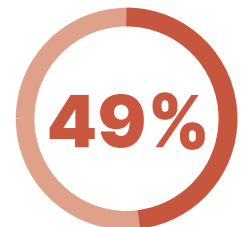
Principalele preocupări care împiedică consumatorii să treacă la plite electrice sunt legate de costuri.

dintre adulții din România asociază aparatele de gătit pe gaz cu o problemă de sănătate

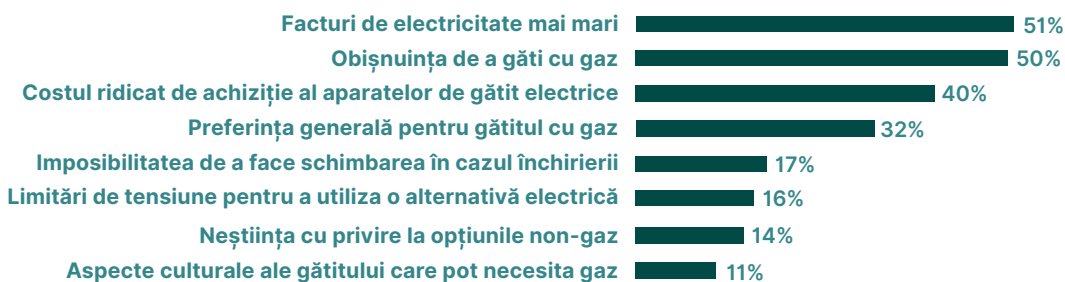

ar considera utilă o etichetă de eficiență energetică pentru plite

ar fi motivați să treacă la gătitul electric dacă ar exista un stimulent financiar

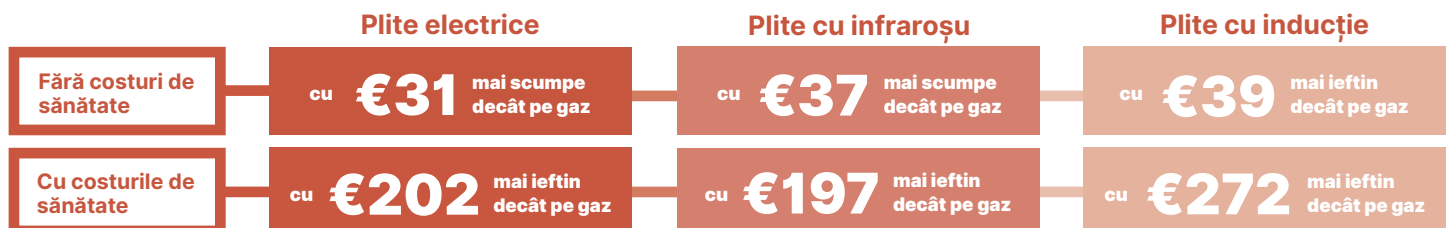
BARIERE CARE ÎI ÎMPIEDICĂ PE CONSUMATORI SĂ TREACĂ LA APARATE ELECTRICE

PREZENTARE DE COSTURI

Deși este perceput adesea ca fiind rentabil, gătitul cu gaz implică costuri semnificative la nivel societal și individual. Conform estimărilor CLASP, poluarea aerului interior provenită de la gătitul cu gaz generează cel puțin 3,5 miliarde de euro anual în costuri sociale, cum ar fi vizitele la doctor, medicamentele și pierderea de productivitate cauzată de absenteism, de exemplu.

COSTUL TOTAL AL DEȚINERII

Costul total al deținerii include cheltuielile pe durata de viață a plitelor de 15 ani. Acesta ia în considerare imaginea completă a costurilor de energie, ținând cont de inflația presupusă, prețul de achiziție, instalare și costurile de reparații.

PROVOCĂRI

Politicile guvernului se bazează pe gazul natural pentru a susține electrificarea și tranziția energetică.

Majoritatea gospodăriilor din România depind de gaz pentru încălzire și gătit, ceea ce înseamnă că tranziția la electricitate ar afecta cea mai mare parte a populației.

Există o lipsă de conștientizare cu privire la riscurile pentru sănătate ale gătitului cu gaz și la costurile ridicate implicate în adoptarea soluțiilor electrice.

OPORTUNITĂȚI

Creșterea economică a țării și cererea crescută de energie ar putea fi însoțite de opțiuni de electrificare fără gaz și de evitarea investițiilor masive în infrastructură.

Doriința UE de a îndepărta piața energetică de combustibilii fosili în favoarea altor forme de producere a electricității reprezintă o oportunitate de a renunța la aparatele de gătit alimentate cu combustibili fosili.

RECOMANDĂRI DE POLITICI PENTRU ELECTRIFICAREA GĂTITULUI ÎN ROMÂNIA

STIMULENTE

Guvernul României, alături de UE, ar trebui să **susțină tranziția către gătitul electric**, oferind acces la alternative mai curate și mai sănătoase pentru toți.

- Datele privind finanțarea națională specifică fiecărui tip de combustibil pentru susținerea accesului la încălzire nu sunt disponibile pentru România.
- Finanțarea dedicată UE sprijină în prezent încălzirea centrală durabilă în România. Domeniul de aplicare al acestor stimulente ar putea fi extins pentru a acoperi gătitul electric.

REGLEMENTĂRI

România nu are reglementări dedicate pentru îmbunătățirea calității aerului interior sau pentru a se asigura că românii au acces la gătit electric sănătos și durabil. Pentru a remedia această situație, Comisia Europeană și guvernul român ar trebui să:

- **Introducă reglementări privind calitatea aerului interior** pentru a se asigura că locuințele au acces la opțiuni sănătoase de gătit.
- **Stabilească limite ale emisiilor de poluanți** de la aparatele de gătit pe gaz.
- Voteze pozitiv în consultările UE pentru **adoptarea unei metode de testare** care, pentru prima dată, **compară direct eficiența aparatelor de gătit pe gaz și a celor electrice**, cerând producătorilor să **măsoare și să raporteze emisiile aparatelor lor**.
- Stabilească aceleași cerințe de eficiență pentru plitele și cuptoarele pe gaz și electrice și să **impună hote pentru a capta eficient poluanții**.
- Voteze pozitiv pentru asigurarea **unei noi etichete de eficiență energetică** care să permită consumatorilor să **compare direct emisiile și eficiența plitelor**.
- Voteze pozitiv pentru **adăugarea unei pictograme pentru poluanți pe eticheta de eficiență energetică** pentru a informa deciziile de cumpărare ale consumatorilor.